Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін

Олександр ФЕДЬКОВ

26 серпня 2026 р.
Зі змінами:
18 вересня 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ООК 28 ІСТОРІЯ ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА

підготовки здобувачів вищої освіти *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
за освітньо-професійною програмою **Історія**
спеціальності **В9 Історія та археологія**
галузі знань **В культура, мистецтво та гуманітарні науки**

мова навчання ***українська***

2026-2027 навчальний рік

Розробник програми: Олександр БАЖЕНОВ, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін

Затверджено на засіданні кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін

Протокол № 8 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри _____Олександр ФЕДЬКОВ

Зі змінами:

Протокол № 9 від 18 вересня 2026 року

Завідувач кафедри _____ Олександр ФЕДЬКОВ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми _____ Сергій СИДОРУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Метою викладання. На основі новітніх досліджень сформувати у студентів ґрунтовні знань з початкового періоду людства – від появи самої людини і суспільства до створення перших соціальних інститутів; розкрити соціально-економічні стосунки, особливості формування інститутів шлюбу та сім'ї, організації влади та управління, розвитку форм суспільної свідомості на різних етапах розвитку первісного суспільства, висвітити долі первісних суспільств у Новий та Новітній час.

Цілі курсу:

1. Створення цілісної картини становлення і ранньої історії людського суспільства.
2. Характеристика розвитку основних соціальних і економічних структур.
3. Виникнення і еволюція матеріального та духовного життя суспільства в найдавніші періоди людської історії.
4. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з давніми етносами, які представлені у вигляді залишків археологічних культур, що існували на території Україні у доісторичний період з певними історичними реконструкціями щодо давнього минулого людства.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Семестр вивчення	1
Кількість кредитів ЄКТС	4
Загальний обсяг годин	120
Кількість годин навчальних занять	48
Лекційні заняття	26
Практичні заняття	-
Семінарські заняття	22
Лабораторні заняття	-
Самостійна та індивідуальна робота	72
Форма підсумкового контролю	Екзамен

3. Статус дисципліни обов'язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни – дисципліни пререквізити: шкільний курс історії України.

Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 02**	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)	**СК 01**	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

5. Програмні результати навчання:

Прогнозовані результати навчання (ПРН)	**ПРН 01**	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
	ПРН 02	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності
	ПРН 06	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
	ПРН 11	Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
	ПРН 13	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей

6. Методи навчання: словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, робота з різним археологічним матеріалом (артефактами), археологічними картами, довідниками електронними публікаціями та матеріалами наукометричних баз даних та ін.

7. Засоби діагностики результатів навчання: опитування, самостійна робота, модульна контрольна робота, зокрема із використанням модульного об'єктноорієнтованого динамічного навчального середовища MOODLE, Презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

8. Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Разом	у тому числі				
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна Робота / ІНДЗ
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика дисципліни «Історія первісного суспільства». Доба праобщини						
Тема 1. Визначення дисципліни.	8	2		1		5
Тема 2. Джерелознавство первісної історії.	8	2		1		5
Тема 3. Теоретичні аспекти процесу антропогенезу.	9	2		2		5
Тема 4. Антропогенез.	9	2		2		5
Тема 5. Людське суспільство за доби праобщини.	9	2		2		5
Разом за змістовим модулем 1	**43**	**10**		**8**		**25**
Змістовий модуль 2. Общинно-родовий лад						
Тема 6. Доба ранньої первісної общини.	9	2		2		5
Тема 7. Суспільний устрій ранньої первісної общини.	9	2		2		5
Тема 8. Культура часів ранньої первісної общини.	9	2		2		5
Тема 9. Розквіт родової общини. Неолітична революція.	9	2		2		5
Тема 10-11. Доба розквіту родової общини. Суспільний устрій та культура.	11	4		2		5
Разом за змістовим модулем 2	**47**	**12**		**10**		**25**
Змістовий модуль 3. Політогенез						

Тема 12. Доба політогенезу. Економічні причини розкладу первісного ладу.	15	2		2		11
Тема 13. Шляхи становлення держави.	15	2		2		11
Разом за змістовим модулем 3.	**30**	**4**		**4**		**22**
Разом годин	**120**	**26**		**22**		**72**

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні питань семінарського заняття, Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Формою підсумкового контролю – екзамен.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: семінарські заняття – 20 балів, модульна контрольна робота – 30 балів, самостійна робота / ІНДЗ – 10 балів, складання екзамену – 40 балів.

Поточний і модульний контроль (100 балів)				**Сума**
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота / ІНДЗ	Екзамен	100
20 балів	30 балів	10 балів	40 балів	

Оцінювання семінарського заняття

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний – 12.

Рівні навчальних досягнень	**Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)**	**Критерії оцінювання**
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.

	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв’язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможній самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view

Оцінювання самостійної роботи (5 балів) та індивідуальних навчально-дослідних завдань (5 балів)

Контроль за самостійною роботою відбувається на консультаціях за 5-бальною системою оцінювання. Дозволяється захист питань самостійного

опрацювання у формі колоквіуму (усно). Успішно виконана самостійна робота вважається, якщо студент отримав рейтинговий бал не менший 60% від загальної кількості балів, виділених на неї, тобто не менше як 3 балів.

Індивідуальна навчально-дослідна робота з курсу «Історія первісного суспільства» здійснюється шляхом опрацювання студентами отриманої тематики, пов'язаної з опрацюванням наукового матеріалу, що міститься в різних, переважно електронних наукометричних базах, доступ до яких можна отримати з особистих персональних комп'ютерів (Academia.edu, google scholar, reseachgate тощо), а також з читального залу електронної бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, яка надає доступ до міжнародних наукометричних баз Web of Scaence, Scopus, ResearchId та ін. Контроль проводиться у формі реферату.

Оцінка за ІНДЗ виставляється на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту здобувача вищої освіти про виконану роботу (до 5 хв.). Після захисту викладач повертає студентові реферат.

ІНДЗ оцінюється максимально у 5 балів, мінімально допустима кількість балів – 3.

Критерії оцінювання

5 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; повнота розкриття завдань; розкриття ключових аспектів завдань. Виконані завдання чітко структуровані. Текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.
4 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.
3 балів	Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань; не усі питання опрацьовано. У тексті зустрічаються граматичні помилки та неточності. Матеріал завдань частковий або не завжди закінчений.
0-2 балів (не зараховано)	Студент допускає грубі помилки при виконанні роботи. Не розуміє сутність її виконання. Не може розкрити та обґрунтувати поставлені питання. Студент не здатен захистити виконані завдання.

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається на стандартних аркушах з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання (обсяг – до 15 арк.)
2. Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання ІНДЗ

5 балів	Зміст реферату відповідає обраній для дослідження темі, містить всі необхідні структурні компоненти. Студент вийшов на високий рівень теоретичних узагальнень, провів детальний аналіз явищ і процесів на досліджуваному об'єкті. Студентом повністю розкритий зміст роботи. На основі проведених досліджень та облікових робіт зроблені ґрунтовні висновки, узагальнення. Студент дотримувався плану-графіку виконання і подання на перевірку викладачу.
4 балів	Зміст реферату відповідає обраній для дослідження темі, містить всі необхідні структурні компоненти. У роботі допущені неточності в теоретичному узагальненні матеріалу. На основі проведеного дослідження зроблені висновки. Студент не дотримався плану-графіку виконання і подання на перевірку викладачу.
3 балів	Зміст роботи відповідає обраній для дослідження темі, однак відсутній послідовний логічний взаємозв'язок між структурними елементами та алгоритм розв'язання поставленої проблеми. В роботі наявний стислий аналіз явищ і процесів на досліджуваному об'єкті, але прослідковуються проблеми в узагальненні матеріалу. На основі проведених досліджень та облікових робіт не чітко зроблені або й відсутні висновки. Студент не дотримався плану-графіку виконання і подання на перевірку викладачу
0-2 балів (не зараховано)	Робота виконана з грубими порушеннями: відсутня частина необхідних структурних компонентів. Зміст роботи не відповідає обраній для дослідження темі. В роботі наведені дані, що суперечать обраному джерелу. Нерозкритими залишаються поставлені у роботі завдання. Студент не дотримався плану-графіку виконання і подання на перевірку викладачу.

Оцінювання модульної контрольної роботи (30 балів)

Після вивчення усього матеріалу здобувачі вищої освіти пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі (у вигляді відповідей на три питання). До її написання допускаються усі студенти. Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота складається із 3 питань, які оцінюються наступним чином:

1 питання – 10 балів,
2 питання – 10 балів,
3 питання – 10 балів.

Перше питання має теоретичний характер, друге і третє – практичний.

З дисципліни «Історія первісного суспільства» здобувачі пишуть одну модульну контрольну роботу.

Критерії оцінювання трьох питань

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«відмінно»	**10-9 балів**	Здобувач вищої освіти у відповідях на питання демонструє глибокі знання, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповіді на поставлене завдання.
«добре»	**8-7 балів**	Результати відповідей здобувача вищої освіти відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
«задовільно»	**6 балів**	Відповіді здобувача вищої освіти на питання дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
«незадовільно»	**0-5 балів (не зараховано)**	Відповіді здобувача вищої освіти на питання не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/

Використання здобувачами вищої освіти в освітньому процесі інструментів ШІ чітко визначено «Положенням про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка», введено в дію наказом в.о. ректора від 02 вересня 2026 р., № 144-ОД. URL: https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно

«Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- громадська або волонтерська діяльність.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	**Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС**	**Підсумкова оцінка за національною шкалою**
		залікова
90-100	A (відмінно)/Excellent	Зараховано/ Passed
82-89	B (добре)	
75-81	C (добре)/Good	
67-74	D (задовільно)/Satisfactory	
60-66	E (достатньо)/Enough	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail	не зараховано /Fail
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail	

11. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Історія первісного суспільства»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;
- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60% від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними

документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю отримали «не зараховано», дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідовує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють;

Організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)» URL : (https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view).

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних і семінарських занять, а також контролю за самостійною та індивідуальною навчально-дослідною роботою використовуються мультимедійна лекційна аудиторія, мультимедійний проєктор, екран для проєктора, ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet.

13. Рекомендована література Основна

1. Баженов О.Л. Історія первісного суспільства. Підручник для історичних спеціальностей вищих закладів освіти. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я. І., 2016. 371 с.
2. Баженов О.Л. Історія первісного суспільства : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти історичного факультету денної форми навчання. Видання 2, доп. І перероблене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 270 с. URL:

http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/7507/Bazhenov-O.L.-Istoriia-pervisnoho-suspilstva-2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Баженов О.Л. Історія первісного суспільства : методичні рекомендації до семінарських занять. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський

   Національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 100 с. URL: http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/7508/Bazhenov-O.L.-Istoriia-pervisnoho-suspilstva-metodychni-rekomendatsii-do-seminarskykh-zaniat.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Залізняк Л. Л. Стародавня історія України. Київ : Темпора, 2012. 542 с.
5. Охріменко Г., Локайчук С. Духовна культура первісного населення : навч. посіб. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. 188 с.
6. Ситник О. С. Культурна антропологія: походження людини і суспільства. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. 180 с. Скирда В. В.,
7. Шрамко Б. А. Історія первісного суспільства : підручник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 172 с.

Додаткова

8. Археологія України за роки незалежності. Київ: Інститут археології України нан україни, 2022, 448 с.

9. Баженов О. Матеріальна культура первісних людей: від кам'яного віку до розвитку металургії. *Вісник науки та освіти / Серія історична*. 2024. №4 (22). С.1728-1745.

10. Баженов О. Л. До проблеми заселення найдавнішими людьми території України (доба раннього палеоліту) // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2018. Вип.11. До 100-річчя від заснування Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. С.116-124.

11. Баженов О. Л. Ранній палеоліт на території України: історіографічний аспект // Освіта, наука і культура на Поділлі. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2017. Т.24 : Присвячено 100-річчю подій Української революції 1917-1921 рр. С.292-303.

12. Баженов О. Л. Середній палеоліт України: історіографічний аспект // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Історичні науки. Кам'янець-Подільський : 2019. Вип. 12. С. 18-27.

13. Баженов О. Л. Сучасна візія походження людини і людського суспільства в сучасній українській історіографії // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Історичні науки. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2017. Вип. 10. С.13-20.

14. Adam Kuper. The Reinvention of Primitive Society. Transformations of a Myth. 2nd Edition. London, Routledge Taylor & Francis Ltd. 2005. 288 p.

14. Інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського URL: http://www.nbuv.gov.ua/
2. Сайт Інституту історії України НАН України. URL: http://history.org.ua/uk
3. Сайт Інституту археології НАН України. URL: https://iananu.org.ua/pro-institut
4. Соціальна мережа для співпраці вчених Academia.edu. URL: https://www.academia.edu/
5. Пошукова система вільного доступу Google academia. URL: https://scholar.google.com.ua/